

Sygn. akt V U 768/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 listopada 2015 r.

Sąd Okręgowy w Kaliszu V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie :

Przewodniczący SSO Romuald Kompanowski

Protokolant Anna Werner-Dudek

po rozpoznaniu w dniu 6 listopada 2015 r. w Kaliszu

odwołania A. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z dnia 20 maja 2015 r. Nr (...)

w sprawie A. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o prawo do odsetek

zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. z dnia 20 maja 2015 r. znak (...) w ten sposób, że ustala, iż odwołujący A. K. ma prawo do odsetek od świadczenia, którego wysokość ustalono decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. z dnia 24 marca 2015 r., naliczanych za okres od dnia 18 września 2013 r. do dnia wypłaty świadczenia.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 20 maja 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. odmówił A. K. odsetek od przyznanej emerytury od dnia 1 sierpnia 2013 r. albowiem organ odwoławczy nie orzekł o odpowiedzialności organu rentowego a decyzja wykonująca prawomocny wyrok wydana została w terminie.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył A. K. wnosząc o zmianę decyzji i przyznanie odsetek wskazując na zawinienie ZUS nie wypłacaniu przysługującego mu świadczenia.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd ustalił, co następuje:

Poza sporem pozostaje przyznanie odwołującemu A. K. prawa do obliczenia emerytury według zasad zawartych w przepisie art. 26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, począwszy od dnia 1 sierpnia 2013 r. wyrokiem Sądu Okręgowego w Kaliszu zmieniającym decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. z dnia 3 września 2013 r. odmawiającej wnioskodawcy prawa do wskazanego wyżej sposobu obliczenia emerytury. We wniosku o przyznanie prawa do emerytury obliczonej według „nowych zasad” została zawarta informacja o wcześniejszym przyznaniu uprawnień emerytalnych oraz numer sprawy, w której to świadczenie zostało przyznane. Przed wydaniem decyzji ZUS nie wdrożył żadnego postępowania wyjaśniającego, nie zachodziła konieczność przedstawienia dalszych dowodów. Również w toku postępowania odwoławczego przed

Sądem Okręgowym w Kaliszu jak i w postępowaniu apelacyjnym przed Sądem Apelacyjnym w Łodzi do którego wpłynęła apelacja ZUS od wyroku Sądu Okręgowego w Kaliszu, nie były przedstawiane dowody mające wpływ na prawo do świadczenia i jego wysokość. Wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi oddalający apelację organu rentowego wpłynął do ZUS w dniu 22 grudnia 2014 r. a akta emerytalne – w dniu 12 stycznia 2015 r.

(bezsporne)

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z przepisem art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, jeżeli ZUS nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia w terminach prawem przewidzianych, jest obowiązany do wypłaty odsetek w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to jednak przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które ZUS nie ponosi odpowiedzialności (np. opóźnienie wnioskodawcy w przedstawieniu niezbędnych dowodów, podanie błędnego numeru rachunku bankowego, brak informacji o zmianie adresu).

Na podstawie delegacji zawartej w art. 85 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych wydane zostało rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 1 lutego 1999 r. w sprawie szczegółowych zasad wypłacania odsetek za opóźnienie w ustaleniu lub wypłacie świadczeń z ubezpieczeń społecznych (Dz.U. nr 12 poz.104). W przepisie § 2 zawarta jest regulacja przewidująca wypłatę odsetek za okres od dnia następującego po upływie terminu na ustalenie prawa do świadczeń lub ich wypłaty, przewidzianego w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń - do dnia wypłaty świadczeń. Okres opóźnienia w ustaleniu prawa do świadczeń i ich wypłacie, dla których przepisy określające zasady ich przyznawania i wypłacania przewidują termin na wydanie decyzji, liczy się od dnia następującego po upływie terminu na wydanie decyzji.

W odniesieniu do decyzji ustalającej prawo do świadczenia emerytalnego i rentowego lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy, przepis art.118 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wprowadza trzydziestodniowy termin zaczynający bieg od momentu wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. W przypadku ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego (art. 118 ust. 1a ustawy).

Wyrokiem z dnia 11 września 2007 r. w sprawie P 11/07 Trybunał Konstytucyjny orzekł, iż przepis art. 118 ust. 1a cytowanej wyżej ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, rozumiany w ten sposób, że za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uznaje się dzień wpływu prawomocnego orzeczenia tylko w sytuacji, gdy za nieustalenie tych okoliczności nie ponosi odpowiedzialności organ rentowy, jest zgodny z art. 32 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz nie jest niezgodny z art. 45 ust. 1 Konstytucji.

W pełni aprobując powyższy pogląd, stwierdzić należy, iż nie zawsze data wpływu orzeczenia sądowego zmieniającego decyzję ZUS i przyznającego ubezpieczonemu prawo do świadczenia oznaczać będzie brak prawa do odsetek, jeżeli ZUS wypłaci świadczenie w podawanym wyżej 30-o dniowym terminie. W sytuacji gdy odmowa przyznania świadczenia była następstwem błędu organu rentowego, to oczywistym staje się w świetle przedstawionego wyroku Trybunału Konstytucyjnego prawo ubezpieczonego do skutecznego domagania się odsetek.

W wyroku z 25 stycznia 2005 r., I UK 159/04 (OSNP 2005, Nr 19, poz. 308), Sąd Najwyższy przyjął, że wydanie przez organ rentowy niezgodnej z prawem decyzji odmawiającej wypłaty świadczenia w sytuacji, gdy było możliwe wydanie decyzji zgodnej z prawem, zwłaszcza gdy ubezpieczony wykazał wszystkie przesłanki świadczenia, oznacza, że opóźnienie w spełnieniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które organ rentowy ponosi odpowiedzialność, choćby nie można było mu zarzucić niestaranności w wykładni i zastosowaniu prawa. W uzasadnieniu tego wyroku Sąd Najwyższy podniósł też, że wówczas gdy organ rentowy w chwili wydania zaskarżonej decyzji miał wszystkie potrzebne dane pozwalające na wydanie decyzji zgodnej z prawem, a po stronie ubezpieczonego nie występował obowiązek

wykazania żadnych innych okoliczności uzasadniających jego wnioski, to dla obowiązku zapłaty odsetek za opóźnienie w wypłacie świadczenia nie mogą mieć znaczenia okoliczności dotyczące przebiegu postępowania sądowego, zwłaszcza gdy w tym postępowaniu nie ustalono żadnych nowych przesłanek wypłaty świadczenia, których wykazanie ciążyło na ubezpieczonym, a które nie były znane (nie mogły być znane) organowi rentowemu.

W niniejszej sprawie zachodzi opisywana wyżej sytuacja. Odwołujący bowiem w toku postępowania sądowego nie przedkładał jakichkolwiek dowodów; nie zostały też przeprowadzone w tym postępowaniu jakiegokolwiek dowody z urzędu. Stan sprawy o obliczenie świadczenia przyznanego od dnia 1 marca 2009 r. był zatem taki, iż w oparciu o zgromadzony materiał dowodowy i prawidłowo dokonaną ocenę prawną należało wnioskodawcy obliczyć świadczenie według reguł wskazanych we wniosku i następnie odpowiednie środki przekazać uprawnionemu.

Brak takiej prawidłowości sprawił o przypisaniu organowi rentowemu winy w opóźnionym wypłaceniu świadczenia gdyż ZUS wadliwie zinterpretował prawo materialne tj. przepis art. 55 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Nie ma przy tym znaczenia brak przypisania odpowiedzialności organu rentowego w wyroku zmieniającym decyzję i przyznającym prawo do świadczenia dla odpowiedzialności odsetkowej tego organu. Niezamieszczenie w sentencji wyroku orzeczenia w przedmiocie odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji oznacza, iż sąd w istocie nie wyjaśnił i nie rozstrzygnął tej kwestii. W kolejnym procesie sądowym, w którym wnioskodawca domaga się wypłaty odsetek od przyznanego z opóźnieniem świadczenia, dopuszczalne, a wręcz konieczne, jest prowadzenie postępowania dowodowego na tę okoliczność. Takie stanowisko zawarł Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 24 marca 2011 r. w sprawie I UZP 2/11 a sąd rozpoznający niniejszą sprawę w pełni podziela zaprezentowaną tam ocenę prawną.

W tych warunkach zaskarżona decyzja podlegała zmianie jak w sentencji wyroku. Ustalając datę naliczania odsetek, sąd przyjął upływ 30-dniowego terminu liczonego od dnia wniosku tj. od dnia 19 sierpnia 2013 r.